

Voor maatschappijleer kan Twitter heel

Scholen hanteren zeer divers beleid ten aanzien van gebruik smartphones door leerlingen

Elke middelbare school heeft ermee te maken: gebruik van smartphones door leerlingen. Regels zijn er niet, onvrede is er volop. De jonge auteurs van de rubriek Jong belichten elk een ander aspect van de zaak.

Door LOIS FRITZSCHE
ROTTERDAM. Leerlingen in het voortgezet onderwijs zijn permanent online. De mediatheek op school en de laptop thuis worden gebruikt voor werktukken, maar voor het 'echte leven' is er de smartphone. Volgestopt met leuke of nuttige applicaties is de BlackBerry of iPhone een onmisbaar attribuut geworden. Vijftienjarigen willen altijd bereikbaar zijn via chat, ping of whatsapp. Docenten zijn niet er bij mee. De concentratie van leerlingen is door de komst van de smartphone gedaald. En er is nog een groot probleem: digitaal pesten. „Als één leeraar smartphones goedkeurt tijdens de les en de ander niet dan loop je al tegen een probleem aan. De leraren die de telefoon verbieden in de klas zijn impopulair en kunnen het slachtoffer worden van gepest op sociale media”, zegt Liesbeth Hop. Ze is verbonden aan de Nationale Academie voor Media & Maatschappij, voortgekomen uit twee stichtingen die zich bezighouden met media-educatie. Volgens Hop is digitaal pesten op Twitter en Facebook aan de orde van de dag. „Leerkrachten ontdekken soms hun nepprofiel op Facebook, waar ze worden uitgescholden en zwartgemaakt.”

Met collega Bamber Delver onderzocht Hop de rol van smartphones op school. Ze ontdekten dat er geen landelijke richtlijn bestaat en scholen vaak in het duister tasten. Hop: „Scholen zijn vrij om te bepalen hoe ze omgaan met deze kwestie, maar in

Smartphones zijn voor veel scholieren een onmisbaar attribuut. Leerkrachten zien twee problemen: concentratieverlies en digitaal pesten. Foto Peter Hiltz

de praktijk weten ze niet hoe ze om moeten gaan met die telefoons en de mogelijkheden die ze bieden.” De onderzoeker denkt dat het hoog tijd is voor een landelijke richtlijn. „Docenten voelen zich nu niet gesteund.”

Sebastian Dingemans van de VO-Raad, de koepelorganisatie voor het voortgezet onderwijs, erkent dat er problemen zijn met smartphones op school, maar vindt de conclusie van Hop en Delver „kort door de bocht”. „Het is niet goed om te stellen dat er

totaal geen beleid is, want we hebben wel degelijk informatie over digitale ontwikkelingen op onze site staan. Daarnaast zijn scholen niet zo naïef als wordt gesteld. Er bestaat een verschil in handelwijze tussen scholen. Daar bemoeien wij ons niet mee, want de school heeft daar een eigen stem in.”

Volgens onderzoeker Hop is dat juist één van de redenen voor het probleem met digitaal pesten en concentratieverlies. „De ene school benadert de kwestie heel positief en

leerlingen worden vrijgelaten in het gebruik van hun smartphone, terwijl de andere school juist niet wil dat smartphones gebruikt worden. Ik kan me goed voorstellen dat dit verwarrend is voor leerlingen. Wij missen een duidelijk signaal van de VO-Raad.” Dingemans sluit niet uit dat zo'n signaal er binnenkort toch zal komen. „Wij erkennen dat dergelijke telefoons nu belangrijker zijn in het leven van leerlingen en dat docenten daarmee moeten kunnen omgaan.” Over één ding zijn beide instanties

het wel eens. De smartphone kan uitgroeien tot een aanvulling op het reguliere lesprogramma. Dingemans: „De mogelijkheden met zo'n telefoon zijn groot en je kunt je voorstellen dat het in de toekomst wordt gebruikt als een extra 'tool'. Net zoals het woordenboek.” Ook Hop ziet een dergelijke toekomst: „Een vak als maatschappijleer kan er zijn voordelen mee doen. Denk maar aan het volgen van bepaalde politici op Twitter en dan daarover discussiëren in de klas.”

Advertentie

**neem
vrij
vpro**

**4x
vrij en
gratis
de vpro
gids**

vpro.nl/gratisgids

De VPRO is de omroep van het vrije denken, maar ook van het vrije geven. Daarom doen wij zomaar vier weken VPRO Gids cadeau. Wat u daarvoor moet doen? Niets, behalve u zo vrij te voelen om de VPRO Gids te nemen. Dan haalt u gegarandeerd meer kwaliteit uit uw radio en tv.

Neem de VPRO Gids 4 weken kostenvrij op proef*. Vul de bon in of meld u aan via vpro.nl/gratisgids

Ja, ik neem de VPRO Gids 4 weken gratis op proef

naam	☐ m ☐ v	email
adres	handtekening	
postcode woonplaats		
telefoon		
geboortedatum		

* de aanbieding geldt niet voor bestaande abonnees, het proefabonnement stopt automatisch en verplicht u tot niets.
Stuur de bon in een ongefrankeerde envelop naar:
VPRO Ledenservice
Antwoordnummer 500, 1200 VB Hilversum

P4NRC11

nuttig zijn

Schooldirecties Smartphones gaan uit tijdens les

Dat een leerling met zijn iPad of iPhone snel iets online kan opzoeken in de les is leuk, maar leidt te veel af. Een docent kan namelijk precies hetzelfde met behulp van het smartboard, aldus Micky Kalkman van het Lyceum voor Beeldende Vormgeving in Rotterdam. Op deze havo/vwo school krijgen de leerlingen ook les in tekenen, schilderen, digitale media, mode, kunstgeschiedenis en filosofie.

Kalkman vertelt dat het gebruik van mobiele telefoons op deze school voor creatieve leerlingen verboden is. Tijdens de les moet de mobiele telefoon uit en in de tas. Alleen in de kantine mogen leerlingen online en dat wordt dan ook veel gedaan. Zondra de schoolbel rinkelt, komen iPhones, Blackberries en andere smartphones snel tevoorschijn.

„Leerlingen die met elkaar sms'en in de les of foto's van elkaar maken...

Dat willen we gewoon niet”, legt Kalkman uit. „In sommige lessen, waarin de leerlingen digitaal te werk moeten gaan, mag de mobiel een enkele keer uit de tas, maar alleen als deze voor dat lesdeel wordt gebruikt.”

De beste manier om de lesstof te behandelen blijft met een docent voor de klas, die zonder afleiding zijn werk kan doen. „Je kunt je voorstellen dat het enorm stoort als iemand zit te chatten.” Daarnaast maken de leerlingen er misbruik van. Zo zou een complete klas via MMS al een fotokopie van een toets hebben ontvangen van een leerling die de toets al had gemaakt.

De innovatie van het onderwijs komt volgens Kalkman niet door de mobiele telefoon. „Misschien wel bij de iPad, maar ook daar zit je met een probleem; je kunt geen beperkingen instellen. Stiekem Facebooken tijdens de les wordt niet minder. Ook niet als we wennen aan de digitalisering. Dat zou iemand moeten onderzoeken. Zonder onderbouwing wil ik dat niet zomaar aannemen.”

DENIZ ALKAZ

Leerlingen We leven niet meer in de prehistorie

Mijn school is té streng. We mogen bijna niets met onze smartphone op school. De docenten zijn bang voor gepest en willen dus dat alle mobieltjes tijdens de les wegbliven. De docenten denken dat wij anders filmpjes van ze plaatsen op internet. Wij, de leerlingen, zijn het er gewoon niet mee eens. Volgens ons moet er juist een hoop veranderen en daarom denken wij ook mee met de docenten. Vooruit met de geit, ze zijn klagenoot, want: „Jongeren zijn de toekomst, sta er dan ook voor open!” Ik sprak meerdere leeftijdsgenoten over dit onderwerp en wat ik maar bleef horen is dat men vaak denkt dat we onze telefoon alleen gebruiken om te Facebooken, twitteren of pingen. „Dat is niet altijd zo. Als ik huiswerk maak dan zoek ik vaak even snel iets op internet op. Of ik volg het nieuws”, zo luidde de algemene re-

actie. Ook mijn leeftijdsgenoten zonder smartphone zien de voordelen van het gebruik van smartphones op school: „Snel een vertaling of betekenis van een woord op het internet opzoeken is niet alleen handig voor ons, maar ook voor de le-

raar. Hij of zij kan dan sneller door met de les.”

Smartphones waren uit de les vinden we begrijpelijk omdat je hiermee de lessen onderbreekt. Maar als je in de aula of gangen je telefoon gebruikt, ben je niemand tot lust. De straf die onze school hanteert bij het gebruiken van de telefoon in het gebouw (les: de telefoon twee weken inleveren) is volgens ons gewoon niet meer van deze tijd. Dat is hetzelfde als het zero tolerance-beleid. „We leven toch niet meer in de prehistorie?” Twee weken je telefoon inleveren is lang, te lang en onveilig. Volgens veel klasgenoten is de telefoon ons sociale leven dat is logisch want: „Een dag zonder hippe telefoon waarmee je 24/7 bereikbaar bent is een dag niet geleefd hoor! Maar dat snappen ze (nog) niet!”

MARISSA VAN LOON

Politici Geen extra regels voor gebruik telefoons

Ook in Den Haag zijn de twijfels van scholen over mobieltjes in de klas doorgedrongen. Licht er op dit terrein eigenlijk een taak voor de politiek? Moet er een landelijke richtlijn komen? Het door vele partijen gedragen standpunt is kort: nee. Boris van der Ham (D66) verwoordt de mening van de minister en het overgrote deel van de Kamer: „Scholen en leraren zijn wijs genoeg er zelf duidelijke regels over te maken. Die hebben echt geen nieuwe regel uit Den Haag nodig”. Toch zijn er wel degelijk accentverschillen te vinden. Waar het Van der Ham logisch lijkt dat scholen geen 'gepijl' met mobieltjes willen in hun lessen, ziet Ton Elias (VVD) wel degelijk kansen voor de smartphone. „Scholen zijn plekken waar leerlingen moeten leren en presteren. De huidige schoolgeneratie is zo verduveld handig met die telefoontjes dat het

kortzichtig zou zijn om de pedagogische voordelen bij voorbaat uit te sluiten”, aldus Elias. Ook Jesse Klaver (GroenLinks) kan zich voorstellen dat scholen mobieltjes toestaan: „Soms zullen ze in een les passen,

maar ik kan me voorstellen dat ze ook soms storend zijn.” Maar heeft de overheid niet de plicht om leraren die slachtoffer worden van cyberpesten te beschermen? Ook wat dat betreft wil de politiek geen maatregelen van boven opleggen, maar ze erkennen het probleem wel degelijk. „Wanneer er ontoelaatbare dingen gebeuren zoals pestprofielen op Facebook over leraren, vind ik dat scholen daar hard tegen op mogen treden”, aldus Van der Ham. De kern zit volgens alle politici in communicatie, zoals Elias het formuleert: „Maak duidelijke afspraken op de school en publiceer ze duidelijk in de schoolgids”. Overigens heeft de smartphone zelfs in politiek Den Haag een prominente rol: „Zo vraag ik wel eens of de collega's hem even op stil willen zetten”, aldus Klaver.

FUNS ELBERSEN

Netwerken Beheerder op school kijkt altijd mee

Ik zit op een school waar bijna overal internet is. Er is een wifi-netwerk dat bijna overal te ontvangen is en als niet iedereen YouTube-filmpjes aan het kijken is, dan valt de snelheid ook nog wel mee. Ondanks het feit dat ik of het geblokkeerd ben van het netwerk of dat het nu al een maand plat ligt, het is fijn om internet te hebben.

Daarnaast hebben we natuurlijk ook nog de bekende schoolcomputers waar je in een handomdraai mee op internet zit. Dat klinkt perfect, maar is het werkelijk ook zo?

Meerdere malen is nu mijn scherm afgesloten omdat ik volgens de netwerkbeheerder onrechtmatig gebruik van internet aan het maken was. Op het moment dat het scherm werd afgesloten, schreef ik een mailtje. Hmm, dat zou dus betekenen dat de netwerkbeheerders op school

Foto's Bas Czerwinski

overal en altijd kunnen meekijken? En inderdaad, dat kunnen ze. Op elke computer waarop jij inlogt op school kunnen ze meekijken, en ik durf er om te wedden dat ze via het

Zap Hans Beerekamp

Britse geschiedenisles is te mooi om waar te zijn

Het klinkt bijna te mooi om waar te zijn, de formule van het dagelijkse programma *Reel History of Britain* (BBC2). En misschien is het dat ook wel.

De Britse publieke omroep heeft een rijdende bioscoop op de kop getikt. In 1967 werd een autobus door het ministerie van Technologie omgebouwd tot een filmzaal op wielen, om op locatie instructiefilms te kunnen vertonen aan technici en andere werknemers.

Die schitterende, tot de verbeelding sprekende antieke tempel, gewijd aan de vooruitgang en de kennisoverdracht, werd in volle glorie gerestaureerd. Hij rijdt nu door Groot-Brittannië om op relevante plaatsen oude archiefopnamen te laten zien aan mensen die een relatie hebben met dat deel van de geschiedenis van de 20ste eeuw.

In de twee afleveringen die ik zag werd respectievelijk Cliveden House in Berkshire en Columbia Street in Oost-Londen aangedaan. Het landhuis, nu een luxueus hotel, verwelkomde in *The Roaring Twenties* de *jeunesse dorée*, zoals de excentrieke parlementariër Lady Astor, op wilde feestjes. De voormalige Londense achterbuurt vormde in de jaren dertig het onderwerp van sociale documentaires uit de school van John Grierson, die de erbarmelijke woonomstandigheden aan de kaak stelden.

Het zijn nu de kleinkinderen van losbollen en hun butlers, van paupers en idealistische filmmakers, die de trap naar de mobiele bioscoop bestijgen en plaats nemen in de fauteuils.

Tot zover alles in orde, helemaal in overeenstemming met de principes van de antropologische film, dat je aan het leven van mensen onttrokken beelden aan hen zelf moet laten zien, om ze erop te laten reflecteren. Maar dan gaat het een beetje mis.

Het eerste probleem vormt de gastheer. Melvyn Bragg is een sno-

Melvyn Bragg presenteert 'Reel History of Britain' (BBC2).

bistische televisie-intellectueel, die praat alsof hij altijd verkouden is. Hij ontlokt aan zijn gesprekspartners weinig pregnante mededelingen, en toch krijgen die de meeste tijd toebedeeld. Anders dan in de programma's over het bioscoopjournaal van British Pathé, die dan ook door de minder bekende zender BBC4 worden vertoond, zien we van het mooie archiefmateriaal slechts flitsen.

Wel is er veel aandacht voor concrete parafernalia van de filmhistorie: een projector, filmspoelen (*reels* in het Engels) en een lichtbundel met pluisjes. Maar die zijn zo gemonteerd dat je geen moment zeker bent dat in die oude bus ook daadwerkelijk celluloid door een projector gaat.

Het is eigenlijk heel onwaarschijnlijk dat archiefkopieën van het British Film Institute zomaar op reis zouden mogen gaan. Elk filmarchief digitaliseert zijn schatten, teneinde ze onder gecontroleerde omstandigheden te kunnen laten zien.

Grote kans dat in die bus gewoon een computer of dvd-speler en een beamer staan. En dat dus het gekoketteer met spoulen en filmprojectoren nostalgische nep vormt. Zo niet, dan buig ik diep.

Uitgesproken

“ Internet en dat soort dingen, dat is allemaal voor de jeugd.

Johan Cruyff (64) in Pauw & Witteman (VARA).

Web & App

W <http://www.bit.ly/amytony>

Soulzangeres Amy Winehouse, die overleed op 23 juli, zou vandaag 28 jaar zijn geworden. Daarom verschijnt vandaag postuum de jazz standard *Body and Soul*. Zij zingt het als duet met haar jeugdidool, de Amerikaanse crooner Tony Bennett. Hij nam het lied op voor zijn cd *Duets II*. Bennett ziet er op zijn vijftientigste nog patent uit. *Body and Soul* zou Winehouse' zwanezang zijn. **PETER ZANTINGH**

Nominaties

15

Voor de Europese tv- en radioprijs Prix Europa zijn vijftien Nederlandse programma's geselecteerd. De uitreiking is in oktober in Berlijn. Onder de genomineerden kinderfilm *Bon voyage*, documentaires *Wilders, the movie*, *De kinderrechter*, radiodocumentaire *De flat van mijn opa*, en de radiomusical *Heerlijk duurt het langst*.

Tv-serie over Freddy Heineken

Door de mediaredactie
ROTTERDAM. De TROS komt in het najaar van 2012 met een vierdelige tv-serie over het leven van Freddy Heineken. Thom Hoffman speelt in de serie *Freddy* de rol van de biermagnaat. Anna Drijver en Liz Snoijink spelen de rol van respectievelijk de jonge en oudere Lucille, Heineken's echtgenote.

In de serie blikt Alfred Heineken (1923-2002) terug op zijn leven: zijn carrière bij de brouwerij, de ontmoeting met Lucille, de relatie met zijn dochter en hoe hij geworden is tot de man die hij is. Regisseur Pim van

Hoefmaakte eerder de tv-serie *Bernhard, schavuit van Oranje*. Het scenario is van Marcen Roeland Linssen.

Heineken staat in de belangstelling. Eind oktober gaat in de bioscoop de speelfilm *De Heineken ontvoering* van regisseur Maarten Treurniet in première. De film met Rutger Hauer in de hoofdrol richt zich op de ontvoering van Heineken en zijn chauffeur in 1983. In tegenstelling tot de andere ontvoerders in de film heeft het personage van Willem Holleeder niet zijn echte naam. In de film heet Willem, gespeeld door Reinout Scholten van Aschat, Rem.